

Sametinget

Revisionsrapport – Årsredovisning 2015

Riksrevisionen har granskat Sametingets (ST) årsredovisning, daterad 2016-02-22. Syftet har varit att bedöma om:

- årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande regelverk,
- den ger en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet, finansiering och finansiella ställning,
- resultatredovisningen är förenlig med övriga delar, samt om
- ledningen har efterlevt de föreskrifter som är tillämpliga för användning av anslag och inkomster

Vi har införskaffat en förståelse av den interna styrningen och kontrollen som bedömts vara relevant för revisionen för att kunna utforma ändamålsenliga revisionsåtgärder. Vår förståelse av den interna kontrollen är därmed begränsad och syftar inte till att uttrycka en åsikt om effektiviteten i myndighetens interna styrning och kontroll. De punkter som framgår i revisionsrapporten är sådana iakttagelser som vi har identifierat under revisionen och som bedömts vara tillräckligt viktiga att rapportera till ledningen.

Riksrevisionen har avgivit en revisionsberättelse med modifieringar. Vi har lämnat uttalanden med reservation med anledning av att årsredovisningen inte är upprättad i enlighet med gällande regelverk, inte ger en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet, finansiering och finansiella ställning samt att ledningen inte har efterlevt de föreskrifter som är tillämpliga för användning av anslag och inkomster.

Riksrevisionen önskar information senast 2016-04-29 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Sammanfattning

Om utbetalningar och avräkning av anslag hade skett i rätt tid, skulle ST ha överskridit den av regeringen beslutade anslagskrediten för anslagsposten *Uo 23, anslag 1:23, ap. 2 Främjande av rennäringen* med ca 1 311 tkr. Myndigheten har bara delvis beskrivit förhållandet i årsredovisningen. Vidare har ST under år 2015 fattat beslut om bidrag som ska finansieras med 2016 år tilldelade medel på *Uo 17, anslag 1:2, ap. 5 Bidrag till samisk kultur*

till ett värde av 13 592 tkr. Myndigheten har därmed ingått åtaganden utöver den tillåtna omfattningen enligt 17 § andra stycket anslagsförordningen (AF) (2011:223) med 12 152 tkr. ST anger i not till anslagsredovisningen att myndigheten inte har gjort några åtaganden med stöd av 17 § andra stycket i AF. Årsredovisningen bedöms därmed inte vara upprättad enligt gällande regelverk och ger inte en rättvisande bild av förhållandet. Vidare har myndigheten överskridit sina befogenheter avseende anslagskrediten respektive beställningsbemyndiganden.

1 Rovdjursersättning har inte utbetalats och anslagsavräknats 2015

ST disponerar bl.a. anslag Uo 23, 1:23, ap. 2 *Främjande av rennäringen* om 104 705 tkr. Till anslagsposten finns en anslagskredit på 5 400 tkr, varav 5 011 tkr har utnyttjats per 2015-12-31. Till anslagsposten finns även en mängd villkor kopplade. Villkor 3 handlar om ersättning för förekomst av rovdjur.

För att undvika ett anslagsöverskridande, har ST senarelagt utbetalning av tre rovdjursersättningar avseende år 2015 till början av år 2016, vilket framgår av s. 54 i årsredovisningen. Bidragen uppgår till ett totalt belopp om 1 133 tkr. På grund av att utbetalning har skett först under år 2016 och transfereringar ska avräknas anslag kassamässigt, har därmed anslagsavräkning skett först år 2016. Eftersom bidraget avser år 2015, har ST periodiserat summan som en upplupen kostnad, varvid ett saldo om 1 133 tkr uppstår i transfereringsavsnittet. Myndigheten lämnar även information om händelsen i not till balansposten upplupna kostnader (not 28, s. 73). Periodiseringen har skett i samråd med Ekonomistyrningsverket (ESV). I detta avseende bedömer Riksrevisionen att redovisningen ger en rättvisande bild av förhållandet även om ingen notupplysning om förhållandet finns i anslutning till anslagsredovisningen.

Riksrevisionens samlade bedömning är att årsredovisningen inte ger en rättvisande bild av anslagsutfallet. Om både redovisning och anslagsavräkning av detta belopp hade skett på ett korrekt sätt under år 2015 hade den tilldelade anslagskrediten överskridits. Överskridande av en anslagskredit bedöms utgöra ett väsentligt avsteg från en myndighetens befogenhet.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar ST att vidta besparingsåtgärder i den omfattningen att verksamheten under kommande år kan finansieras inom ramen för de av regeringen beslutade finansiella villkoren. Alternativt bör ST inleda en dialog med regeringskansliet om de finansiella villkorens utformning.

2 Foderersättning har inte anslagsavräknats i rätt tid

Villkor 1 a) till samma anslagspost (Uo 23, anslag 1:23, ap. 2 *Främjande av rennäringen*) handlar bl.a. om att ST ska betala ut ersättning till renägare vars renar har för höga cesiumvärden som en följd av nedfallet efter Tjernobylyolyckan. Pengarna ska användas för ersättningsfoder till drabbade renar för att minska halten av cesium i köttet.

Årligen genomförs av länsstyrelsen en inventering av renar som har för hög cesiumnivå. Inventeringen sker i slutet av varje år. Med inventeringen som underlag utbetalar ST efter rekvisition ut ett förskott/delbetalning till berörda renägare enligt 3 § 1 och 3 förordningen (1994:246) om ersättning för vissa merkostnader och förluster med anledning av Tjernobylyolyckan. I 4 § anges att "Ersättningsbelopp får betalas ut i förskott. När den slutliga ersättningen fastställs, skall förskottsbetalning avräknas."

Konsekvenser av nuvarande redovisningsrutin

Enligt ST:s hittillsvarande rutin bokförs utbetalningarna som fordran hos ST, men beloppen anslagsavräknas inte vid utbetalningstillfället. Avräkning mot anslaget sker först vid en senare tidpunkt, när mottagaren inkommer med en slutredovisning/slutlig rekvisition för de faktiska kostnaderna för fodret. Rutinen innebär att anslagsbelastningen kan skjutas fram till nästkommande år.

Riksrevisionens granskning visar att vissa transaktioner som borde ha anslagsavräknats år 2015 inte har gjort det. I balansposten *Övriga kortfristiga fordringar* redovisar ST per 2015-12-31 en fordran avseende foderersättning på ca 725 tkr. Del av beloppet (567 tkr) avser utbetalningar för vilka renägarna redan har inkommit med slutliga rekvisitioner/återredovisningar. Enligt ST:s nuvarande rutin för bokföring och anslagsavräkning borde därför ytterligare 567 tkr ha anslagsavräknats år 2015.

Riksrevisionen samlade bedömning är därför att årsredovisningen inte ger en rättvisande bild av anslagsutfallet. Om både redovisning och anslagsavräkning av detta belopp hade skett på ett korrekt sätt under år 2015 hade den tilldelade anslagskrediten överskridits. Överskridande av en anslagskredit bedöms utgöra ett väsentligt avsteg från myndighetens befogenhet.

Konsekvenser av anslagsavräkning enligt god redovisningssed

Riksrevisionen bedömer att ST:s nuvarande rutin för redovisning av foderersättning innebär ett avsteg från god redovisningssed avseende tidpunkten för anslagsavräkning. Enligt 12 § första punkten AF ska utgifter för transfereringar redovisas mot anslag det budgetår som utbetalning sker, d.v.s. kassamässigt. Om ST hade tillämpat denna

redovisningsprincip skulle hela den fordran avseende foderersättning om ca 725 tkr som redovisas i balansposten *Övriga kortfristiga fordringar* per 2015-12-31 ha anslagsavräknats vid utbetalning.

Riksrevisionen bedömer att bestämmelsen i 4 § SFS (1994:246), enligt ovan, ska tolkas som att den slutliga ersättningens storlek ska regleras i förhållande till tidigare förskottsbetalningar, men att användningen av ordet "avräknas" i sammanhanget inte syftar på tidpunkten på redovisning mot anslag.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar ST att ompröva sina nuvarande redovisningsrutiner för foderersättningar i förhållande till gällande regelverk. Detta innebär att ST snarast bör anslagsavräkna tidigare års förskottsutbetalningar mot anslagsposten och att kommande förskottsbetalningar redovisas mot anslaget direkt vid utbetalningstillfället.

3 Beslut om framtida bidrag har fattats utan befogenhet

ST disponerar även anslagsposten Uo 17, anslag 1:2, ap. 5 *Bidrag till samisk kultur*. Tilldelade medel på anslagsposten för år 2015 var 14 397 tkr. Det finns inget beställningsbemyndigande enligt bestämmelserna i 17 § första stycket AF kopplat till anslagsposten.

Regeringen har i regleringsbrev beslutat om ett återrapporteringskrav avseende anslagspostens användning. I tabell 4.1 på s. 35 redovisas bl.a. att årets beviljade bidrag uppgår till 21 334 tkr, vilket överstiger årets tilldelade medel. Som förklaring anges att det under 2015 även har beviljats bidrag i förskott, med utökade anslag år 2016 som förutsättning.

Riksrevisionens granskning visar att ST under år 2015 fattade beslut om bidrag till ett värde av totalt 21 834 tkr. Av besluten framgår att 8 243 tkr av dessa ska finansieras med 2015 års anslag, medan 13 592 tkr ska finansieras med 2016 års anslag. Besluten har fattas av Sametingets kulturnämnd, som även har kommunicerat besluten om beviljade belopp per mottagare externt i pressmeddelande den 7-8 december 2015 och i beslutsmeddelande till respektive bidragsmottagare under januari 2016.

Av 17 § AF framgår att ett beställningsbemyndigande krävs när myndighet under budgetåret fattar beslut om t.ex. bidrag för följande budgetår. I ESV:s handledning (2013:52) *Beställningsbemyndiganden och åtaganden i den löpande verksamheten* beskrivs de förhållanden som leder till att en myndighet behöver ett bemyndigande enligt nedan.

Flödesschema som beskriver när myndigheter behöver ett beställningsbemyndigande

Riksrevisionen bedömer därför att ST måste ha ett bemyndigande för att fatta beslut om bidrag för efterföljande år, även om beslutet sker sent under året. Riksrevisionen bedömer vidare att de beslut om framtida bidrag som har fattats är bindande, då besluten har kommunicerats externt genom ett pressmeddelande under år 2015.

Då inget beställningsbemyndigande enligt 17 § första stycket AF finns för anslagsposten, gäller undantagsregeln i 17 § andra stycket AF, där myndigheten tilldelas ett beställningsbemyndigande schablonmässigt upp till 10 % av årets tilldelade medel d.v.s. i detta fall 1 439,7 tkr. Bemyndigandet har således överskridits med 12 152 tkr.

ST har inte informerat om den föreliggande situationen i årsredovisningen enligt kraven i ESV:s föreskrifter till 6 kap. 1 § förordning om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605). Istället anger ST i not till anslagsredovisningen att myndigheten inte har gjort några åtaganden med stöd av undantagsregeln.

Rekommendation

Riksrevisionen rekommenderar ST att fortsättningsvis inte besluta om framtida åtaganden utan att myndigheten har beviljats bemyndigande härför. Om sådant bemyndigande inte ges, bör beslut om bidrag fattas först under början av det räkenskapsår för vilket de tilldelade medlen ska användas.

Ansvarig revisor Marie Örtengren har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Carl-Gustav Gullstrand har varit föredragande

Marie Örtengren

Carl-Gustav Gullstrand

Kopia för kännedom:

Regeringen

Kulturdepartementet

Näringsdepartementet

Finansdepartementet, budgetavdelningen